Berils de la mina "Marisa 8a", Puentemocha, Pereña de la Ribera, Salamanca, Castilla y León

Juan José Roldán Oliva
Autor Independent
Morón de la Frontera, Sevilla, Espanya
juanjoseroldanoliva@gmail.com

Jesús José Fraile Rodrigo
Asociación Mineralógica Aragonesa
Saragossa, Saragossa, Espanya
jfrailerodrigo@gmail.com

RESUM

El present treball constitueix un estudi integral de la mina "Marisa 8a" (Salamanca), realitzat amb un enfocament de recerca multidisciplinària que reconstrueix la seva evolució des de la prospecció d'urani fins a l'explotació de feldespat, integrant documentació històrica inèdita amb una anàlisi detallada dels seus berils.

Es presenta la troballa de nous exemplars que estaven en col·leccions particulars, entre ells un beril excepcional de 6,7 cm, qualitat gemma, les seves estranyes i belles morfologies del qual no són casuals. A través d'una anàlisi que combina la història minera amb les teories modernes de formació de pegmatites, es revela com aquests cristalls van sobreviure a un autèntic "atac químic" intern (un procés d'*etching* o gravat) que els va refinar fins a convertir-los en peces d'un alt valor científic.

Més enllà de la seva estètica, el lector trobarà per què la singular convivència dels berils de qualitat gemma, la possible troballa de fases d'urani inèdites a la mina i la presència de múltiples i interessants espècies de fosfats converteixen aquest suposat emplaçament simple en una de les pegmatites més suggeridores de la península ibèrica.

PARAULES CLAU

Beril qualitat gemma, pegmatita LCT, fraccionament magmàtic, procés hidrotermal, *etching* (gravat químic), anisotropia cristal·logràfica, fosfats, uranil, Salamanca, Domo del Tormes, Pereña, Puentemocha.

ABSTRACT

This work provides a comprehensive study of the "Marisa 8ª" mine (Salamanca), utilizing a multidisciplinary research approach that reconstructs its evolution from uranium prospecting to feldspar mining, integrating unpublished historical documentation with a detailed analysis of its beryls.

We present the discovery of new specimens from private collections, including an exceptional 6.7 cm doubly terminated beryl (gem quality), whose strange and beautiful forms are not coincidental. Through an analysis combining mining history with modern theories of pegmatite formation, it is revealed how these crystals survived a genuine internal "chemical attack" (an etching process) that refined them into specimens of high scientific value.

Beyond their aesthetics, the reader will discover how the unique coexistence of beryls (gem variety), the potential discovery of uranium phases previously undocumented for this mine, and the presence of multiple interesting phosphate species, transform this supposedly simple site into one of the most intriguing pegmatites in the iberian peninsula.

KEYWORDS

Beryl (gem quality), LCT pegmatite, magmatic fractionation, hydrothermal process, chemical etching, crystallographic anisotropy, phosphates, uranyl, Salamanca (Spain), Domo del Tormes, Pereña, Puentemocha.

Roldán Oliva, Juan José; Fraile Rodrigo, Jesús José: «Berils de la mina "Marisa 8a", Puentemocha, Pereña de la Ribera, Salamanca». *Mineralogistes de Catalunya*, vol. 16, núm. 3 (2026-1), pp 3-46.

INTRODUCCIÓ

A mitjan segle XX, en un context marcat per l'aïllament internacional i la necessitat d'autosuficiència energètica, l'urani va adquirir una gran importància estratègica per a l'Estat espanyol. La creació de la Junta de Energía Nuclear va impulsar una intensa campanya de prospecció en diverses regions del país, entre elles l'oest de la província de Salamanca, on es van localitzar alguns dels principals jaciments uranífers espanyols de l'època, com els de Saelices el Chico, Ciudad Rodrigo i, en menor mesura, indicis a Barruecopardo (fig. 1).

Durant els anys 70, l'interès per l'exploració de recursos minerals estratègics es va mantenir, estenent-se a comarques amb tradició minera prèvia, com la de Vitigudino, al nord-oest de Salamanca (fig. 2). Aquesta regió, que ja havia experimentat una intensa activitat extractiva de wolframi al final de la Segona Guerra Mundial, tornava així a veure noves possibilitats en altres minerals.

En aquestes circumstàncies es va atorgar el permís d'investigació per a urani d'una extensa concessió núm.